

Rhaglen Astudio Cyfnod Allweddol 4 Mathemateg

Llinynnau	Elfennau	Blwyddyn 10	Blwyddyn 11	Ymestyn
		Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Datblygu ymresymu rhifyddol	Adnabod prosesau a chysylltiadau	- trosglwyddo sgiliau mathemategol ar draws y cwricwlwm mewn amrywiaeth o gyd-destunau a sefyllfaoedd bob dydd - dewis, treialu a gwerthuso amrywiaeth o ddulliau posibl, a rhannu problemau cymhleth yn gyfres o dasgau - blaenoriaethu a threfnu'r camau perthnasol sydd eu hangen er mwyn cwblhau tasg neu gyrraedd datrysiad - dewis strategaeth feddwl neu ysgrifenedig briodol a gwybod pryd mae'n briodol defnyddio cyfrifiannell - defnyddio cyfrifiannell gwyddonol i gyfrifo'n effeithiol ac effeithlon drwy ddefnyddio'r ystod o fotymau sydd ar gael - nodi, mesur neu gaffael yr wybodaeth sydd ei hangen i gwblhau'r dasg - nodi pa wybodaeth bellach y gellid bod ei hangen a dewis pa wybodaeth sydd fwyaf priodol - dewis mathemateg a thechnegau priodol i'w defnyddio - amcangyfrif a delweddu maint wrth fesur a defnyddio'r unedau cywir - datblygu a gwerthuso strategaethau a syniadau mathemategol mewn ffordd greadigol ❖ - ystyried cysylltiadau rhwng sgiliau mathemategol a'u rhoi mewn cyd-destun ❖		
	Cynrychioli a chyfathrebu	- egluro canlyniadau a gweithdrefnau yn gywir gan ddefnyddio ieithwedd fathemategol briodol - mireinio'r dulliau o gofnodi gwaith cyfrifo - defnyddio nodiant, symbolau ac unedau mesur priodol, gan gynnwys mesuriadau cyfansawdd - dewis a llunio siartiau, diagramau a graffiau priodol a chanddynt raddfeydd addas - dehongli graffiau sy'n disgrifio sefyllfaoedd bywyd go iawn, gan gynnwys y rheini a ddefnyddir yn y cyfryngau, gan adnabod y gall rhai graffiau fod yn gamarweiniol - gwerthuso gwahanol ffyrdd o gofnodi a chyflwyno gwybodaeth, gan ystyried y cyd-destun a'r gynulleidfa ❖ - cyffredinol mewn geiriau, a defnyddio algebra, i ddisgrifio patrymau sydd yn ymddangos mewn sefyllfaoedd rhifiadol, gofodol ac ymarferol ❖		
	Adolygu	- dewis a chymhwyso strategaethau gwirio priodol - dehongli atebion yng nghyd-destun y broblem ac ystyried a yw'r atebion yn synhwyrol, gan gynnwys dangosyddion cyfrifiannell, analog a digidol - gwirio a chyfiawnhau canlyniadau neu ddatrysiadau, gan gynnwys trafod risg a siawns lle y bo'n berthnasol - dehongli gwybodaeth fathemategol; defnyddio graffiau, diagramau a data i ddod i gasgliadau, gan gynnwys trafod cyfyngiadau data - defnyddio data i ddod i gasgliadau, a chydabod y gall rhai casgliadau fod yn gamarweiniol neu'n ansicr - adnabod y gall fod angen ymchwilio ymhellach ynghylch casgliad sy'n seiliedig ar ddata ❖ - cyfiawnhau canlyniadau rhifiadol ac algebraidd, gan wneud y cysylltiadau priodol ❖ - esbonio a chyfiawnhau strategaethau, dulliau, ymresymu a dod i gasgliad mewn amryw o wahanol ffyrdd, gan gynnwys ar lafar, yn graffigol, mewn ysgrifen (heb a gyda nodiant mathemategol), yn defnyddio cyfarpar llythrennedd digidol priodol ❖ - gwerthfawrogi'r gwahaniaeth rhwng esboniad mathemategol a thystiolaeth ar sail profiad; adnabod anghysondebau a bias ❖		

Allwedd

O fewn y tabl, bydd testun o'r FfLIRh yn ymddangos heb ei uwch-oleuo. Bydd testun o'r FfLIRh sydd wedi cael ei estyn neu sydd yn sgil newydd yn ymddangos wedi'i uwch-oleuo. Bydd y testun hefyd yn cael ei ddynodi gan yr eiconau canlynol.

Sgil estynedig ▲ Sgil rhaglen astudio ❖

D.S.

Er mwyn bod yn hygyrch ac yn ddarllenadwy, dyluniwyd y tablau hyn i'w hargraffu ar faint A3.

Rhaglen Astudio Cyfnod Allweddol 4 Mathemateg

Llinynnau	Elfennau	Blwyddyn 10	Blwyddyn 11	Ymestyn
		Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Defnyddio sgiliau rhif	Defnyddio ffeithiau rhif a'r berthynas rhwng rhifau	- defnyddio a dehongli rhifau ar ffurf safonol o fewn cyfrifiad - trosi rhif i'r ffurf safonol a'i drosi o'r ffurf safonol ❖ - canfod y lluosrifau cyffredin lleiaf a'r ffactor cyffredin mwyaf gan ddefnyddio ffactorau cysefin ❖	adnabod pryd i ddefnyddio'r ffurf safonol ❖	- trin a thrafod syrdiau ❖ - gwahaniaethu rhwng rhifau cymarebol ac anghymarebol ❖
	Ffracsiynau, degolion, canrannau a chymhareb	- defnyddio lluosrifau fel modd effeithiol wrth weithio gyda chanrannau, e.e. <i>lluosi ag 1.2 i gynyddu swm gan 20%</i> - cyfrifo canlyniad newid cyfrannol ailadroddus penodol ❖ - cyfrifo ar sail cyfrannedd uniongyrchol a gwrthdro ❖ - cyfrifo ffracsiynau a fynegir mewn ffyrdd gwahanol ❖	- defnyddio a deall y syniad o ganrannau gwrthdro i ddod o hyd i'r swm gwreiddiol - defnyddio pwerau i gyfrifo canlyniad newid cyfrannol ailadroddus penodol ❖ - defnyddio cyfrannedd uniongyrchol a gwrthdro ❖	- defnyddio a deall cymarebau a chyfrannedd gyda 2 a 3 dimensiwn ▲ - newid rhwng degolion cylchol a ffracsiynau ❖
	Cyfrifo gan ddefnyddio dulliau meddwl ac ysgrifenedig	- dewis, dethol a chyfiawnhau dull penodol, gan gynnwys pryd i ddefnyddio cyfrifiannell ❖ - defnyddio rhifau negyddol ❖	dewis, dethol a chyfiawnhau dull penodol, gan gynnwys pryd i ddefnyddio cyfrifiannell ❖	
	Amcangyfrif a gwirio	diffinio arffiniau uchaf ac isaf rhif penodol i fanylder penodol ❖	- adnabod a diffinio cyfyngiadau ar gywirdeb mesuriadau wrth adio a thynnu ▲ - ystyried effaith talgrynnu'n rhy fuan ❖	adnabod a diffinio cyfyngiadau ar gywirdeb mesuriadau mewn cyfrifiadau sy'n cynnwys y pedwar gweithrediad ▲

Llinynnau	Elfennau	Blwyddyn 10	Blwyddyn 11	Ymestyn
		Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Defnyddio sgiliau rhif	Rheoli arian	- deall a dangos y broses o gyfnewid arian tramor - ystyried pa arian, o ddau neu fwy, sy'n cynnig y gwerth gorau am eitem ❖ - cyfrifo llog cyfansawdd ❖ - cymharu cynnyrch ariannol sy'n golygu benthyca a buddsoddi dros dro ❖ - cyfrifo arian gan gynnwys biliau cartref ❖ - gwneud penderfyniadau cytbwys wrth drin cyllid cartref ❖ - deall a chyfrifo treth incwm	- defnyddio a deall dulliau effeithlon o gyfrifo adlog - cymharu cynnyrch ariannol sy'n golygu benthyca a buddsoddi hirdymor ❖	
	Hyd, pwysau/màs, cynhwysedd	- canfod perimedr hanner cylch a chwarter cylch, gan gynnwys siapiau cyfansawdd ❖ - defnyddio theorem Pythagoras ❖ - cyfrifo hyd ochr mewn triongl ag ongl sgwâr gan ddefnyddio trigonometreg ❖ - deall a defnyddio amrywiaeth o fesurau cyfansawdd, gan gynnwys cyflymder, dwysedd a dwysedd poblogaeth ▲ - trosi rhwng unedau metrig arwynebedd ❖ - trosi rhwng unedau metrig cyfaint ❖ - llunio graffiau trosi a chasglu data ar eu sail ❖ - diffinio arffiniau uchaf ac isaf mesuriad penodol i fanylder penodol ❖	- canfod hyd arc ❖ - canfod perimedr sector ❖ - defnyddio trigonometreg i ganfod hyd ochr triongl ag ongl sgwâr, e.e. <i>canfod uchder triongl isosgeles</i> ❖ - deall a defnyddio amrywiaeth o fesurau cyfansawdd sy'n golygu trosi rhwng unedau ▲ - llunio graffiau trosi a dyfalu ar sail data rhannol ❖ - adnabod a diffinio terfynau ar gywirdeb mesuriadau wrth adio a thynnu ❖	- canfod perimedr segment ❖ - defnyddio trigonometreg mewn trionglau nad oes ganddynt ongl sgwâr ❖ - defnyddio theorem Pythagoras a thrigonometreg mewn 3 dimensiwn ❖ - defnyddio rheol sin a cosin ❖ - adnabod a diffinio terfynau ar gywirdeb mesuriadau mewn cyfrifiadau sy'n defnyddio'r pedwar gweithrediad ❖
	Amser	- defnyddio amserlenni a pharthau amser i gynllunio taith sawl cam ❖ - cynllunio'r llwybr teithio gorau ar sail detholiad o amserlenni ❖		
	Tymheredd			

Llinynnau	Elfennau	Blwyddyn 10	Blwyddyn 11	Ymestyn
		Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Defnyddio sgiliau mesur	Arwynebedd a chyfaint Ongl a safle	- gwneud newidiadau cymesur i gynlluniau 2 ddimensiwn - canfod arwynebedd hanner a chwarter cylch, gan gynnwys rhai y mae'n rhaid eu mynegi ar ffurf pi ❖ - cyfrifo cyfaint prism a silindr ❖ - canfod y pellter rhwng dau bwynt ar sail eu cyfesurynnau ❖ - canfod canol llinell ❖ - canfod lleoliadau ar sail setiau o gyfeirlinâu a/neu bellteroedd ❖ - cyfrifo ongl mewn triongl ag ongl sgwâr gan ddefnyddio trigonometreg ❖	- canfod arwynebedd prism, silindr a sffêr ❖ - cyfrifo arwynebedd sector ❖ - gwahaniaethu rhwng fformiwlâu ar gyfer hyd, arwynebedd, cyfaint a gwirio a yw fformiwla yn gywir o ran dimensiynau ❖ - cyfrifo cyfaint sffêr, hemisffer, côn a phramid ❖ - defnyddio cyfesurynnau mewn 3 dimensiwn ❖ - defnyddio theoremau cylch i gyfrifo onglau mewn cylchoedd ❖ - defnyddio trigonometreg mewn sefyllfaoedd penodol, gan gynnwys cyfeirlinâu, ac onglau codiad a gostwng ❖	- cyfrifo arwynebedd segment ❖ - cyfrifo arwynebedd côn ❖ - cyfrifo cyfaint gwrthrychau solid cyfansawdd ❖ - defnyddio theorem y segment eiledol ❖ - deall a chyflwyno tystiolaeth geometrig gan ddefnyddio theoremau cylch ❖ - sgetsio a defnyddio graffiau trigonometrig ❖ - defnyddio trigonometreg mewn trionglau nad oes ganddynt ongl sgwâr ❖ - defnyddio rheol sin a cosin ❖ - defnyddio trigonometreg i ganfod ongl mewn 3 dimensiwn ❖
	Siâp	- adnabod siapiau tebyg a chyfrifo maint ochrau sydd ar goll ❖ - defnyddio'r termau arc, sector, segment, cord, tangiad ❖	- canfod arwynebedd siâp 2D ar sail siâp tebyg a phâr o ochrau cyfatebol ❖ - canfod cyfaint siâp ar sail cyfaint siâp tebyg a phâr o ymylon cyfatebol ❖	- profi bod dau driongl yn gyfath ❖ - defnyddio amodau trionglau cyfath mewn tystiolaeth ffurfiol ❖
Defnyddio sgiliau geometreg	Adeiledd	- llunio cynlluniau a gweddluniau o unrhyw wrthrych solid 3D ❖ - llunio dwyranyddion perpendicwlar, y perpendicwlar rhwng pwynt a llinell, onglau o 60° a 90° a dwyrannydd ongl ❖ - lliwio rhan a ddiffinnir gan hyd at ddau factor ❖	- llunio cynlluniau a gweddluniau o unrhyw wrthrych solid 3D ar sail graddfa briodol ❖ - dewis a chymhwyso loci i ddatrys problemau ar sail mwy na dau ffactor ❖	

Llinynnau	Elfennau	Blwyddyn 10	Blwyddyn 11	Ymestyn
		Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Defnyddio sgiliau geometreg	Symudiad	• symud siâp ar sail fector ❖ • disgrifio sut mae rhywbeth yn symud ar sail fector ❖ • adlewyrchu siapiau yn llorweddol ac yn fertigol ❖ • disgrifio adlewyrchiad llorweddol neu fertigol ❖ • cylchdroi siapiau o amgylch pwynt penodol ❖ • disgrifio proses gylchdroi a chanfod pwynt canolog y cylchdro ❖ • ehangu siâp o ganolbwynt ar sail ffactor graddfa o 0.5 ❖	• adlewyrchu siapiau yn y llinellau $y = x$ ac $y = -x$ ❖ • ehangu siâp o ganolbwynt lle mae'r ffactor graddfa yn ffraksiwn ❖ • canfod canolbwynt siâp a ehangwyd ❖ • adnabod a disgrifio siâp a drawsffurfiwyd ❖	• ehangu siâp o ganolbwynt gyda ffactor graddfa negyddol ❖ • adnabod a disgrifio cyfuniadau o drawsffurfiadau ❖
	Dilyniant rhifau	• adnabod cyfres nad yw'n llinellol ❖ • creu cyfresi nad ydynt yn llinellol ar sail rheol safle i derm ❖	• mynegi rheolau safle i derm drwy iaith algebra, e.e. n^2, $n^2 + 1$, $n^2 + 3$, $n^2 - 3$, n^3 ❖	• creu cyfresi cymhleth nad ydynt yn llinellol ar sail rheol safle i derm ❖ • mynegi rheolau safle i derm drwy iaith algebra, e.e. $2n^2 + 6$, $(n + a)^2$, $an^2 + bn + c$ lle nad yw a yn cyfateb i 0 ❖
Defnyddio sgiliau algebra	Mynegiant a fformiwlâu	• trin a thrafod indecsau, e.e. $(2a^2)^3$ ❖ • dangos a defnyddio rheolau indecsau lle mai 0 yw'r pŵer neu ffraksiwn gyda'r rhifiadur 1 ❖ • mynegi swm mewn amrywiaeth o ffyrdd, gan gynnwys pwerau a chromfachau ❖ • ffactoreiddio ymadroddion algebraidd o ddau derm neu fwy mewn un gromfach, gan gynnwys rhai lle mae mwy nag un ffactor cyffredin ❖ • ad-drefnu fformiwlâu, gan gynnwys pwerau rhifau cyfan a chromfachau ❖	• dangos a defnyddio rheolau indecsau lle mae'r pŵer yn rhif cyfan negyddol neu'n ffraksiwn bondrwm ❖ • adnabod sefyllfaoedd lle mae angen mynegi rhywbeth mewn ffordd arall, e.e. <i>llunio graff</i> ❖ • lluosu symiau cromfachau dwbl ❖ • ffactoreiddio ymadroddion cwadratig sy'n dilyn y patrwm $x^2 + 3x$ ❖ • ffactoreiddio ymadroddion cwadratig lle mai 1 yw cyfernod x^2 gan gynnwys y gwahaniaeth o ddau sgwâr ❖ • ad-drefnu fformiwlâu sy'n cynnwys cromfachau a phwerau ❖	• ad-drefnu fformiwlâu, gan gynnwys achosion sy'n galw am ffactoreiddio ❖ • symleiddio ffraksiynau algebraidd ❖ • dangos a defnyddio rheolau indecsau lle mae'r pŵer yn ffraksiwn negyddol neu mae'r bôn yn ffraksiwn positif ❖ • ffactoreiddio ymadroddion cwadratig ❖

Llinynnau	Elfennau	Blwyddyn 10	Blwyddyn 11	Ymestyn
		Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Defnyddio sgiliau algebra	Swyddogaethau a graffiau	• canfod hafaliad llinell ar graff ❖ • creu a gosod pwyntiau ar gyfer ffwythiannau ciwbig a chwadratig syml ❖ • datrys hafaliadau cydamserol llinellol syml ar graff ❖ • llunio graffiau a diffinio rhannau i ddangos un anghydraddoldeb $< > \leq \geq$ ❖	• nodi hafaliad llinellau cyfochrog a pherpendicwlar ar sail ffeithiau neu graff ❖ • creu a gosod pwyntiau ar gyfer graffiau gwrthdro syml ❖ • datrys hafaliadau cydamserol llinellol dwy linell syml drwy lunio graff ❖ • adnabod nodweddion allweddol graffiau ffwythiannau llinellol, cwadratig, ciwbig a gwrthdro, a gwahaniaethu rhyngddynt ❖ • llunio graffiau a diffinio rhannau i ddangos 2 anghydraddoldeb neu fwy ❖	• creu a gosod pwyntiau ar gyfer hafaliadau cydamserol gan gynnwys un nad yw'n llinellol ❖ • creu a gosod pwyntiau cylch ❖ • creu neu ddiffinio rhannau ar sail 3 anghydraddoldeb neu fwy ❖ • trawsffurfio graffiau ffwythiannau ❖ • defnyddio graffiau mynegrifol ❖
	Hafaliadau ac anhafaleddau	• datrys hafaliadau drwy brofi a gwella a chyfiawnhau'r ateb ❖ • datrys hafaliadau cydamserol llinellol syml ❖ • dehongli graffiau pellter-amser ❖	• datrys hafaliadau cydamserol llinellol ❖ • datrys hafaliad cwadratig lle mai 1 yw cyfernod x^2 drwy ffactoreiddio ❖ • ystyried cyfraddau newid, e.e. <i>fasys a dŵr</i> ❖	• creu a datrys hafaliadau sy'n cynnwys cyfrannedd uniongyrchol a gwrthdro, ar ffurf algebra neu ffurf arall ❖ • datrys hafaliadau cydamserol ❖ • datrys hafaliadau cwadratig drwy ddewis dull priodol ❖ • canfod y pellter a deithiwyd ar sail graffiau cyflymder-amser ❖ • llunio tangiadau i gromliniau a dehongli eu graddiannau ❖ • dehongli ystyr arwynebedd o dan graff ❖

Llinynnau	Elfennau	Blwyddyn 10	Blwyddyn 11	Ymestyn
		Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Defnyddio sgiliau data	Casglu a chofnodi data Cyflwyno a dadansoddi data Dehongli canlyniadau	• nodi a phrofi damcaniaethau, gan roi ystyriaeth i samplu ❖ • adnabod nodweddion bias posibl o ran dyluniad taflenni casglu a holiaduron ❖ • gwerthuso holiaduron ac ysgrifennu cwestiynau addas, gan gynnwys blychau ymateb ❖ • llunio a dehongli graffiau a diagramau (gan gynnwys siartiau cylch) i gyflwyno data arwahanol neu ddi-dor, gyda'r dysgwr yn dewis y graddfa mwyaf briodol gan gynnwys polygonau amledd a llinellau ffit orau ar ddiagramau gwasgariad ❖ • cyfrifo amrediad y chwarter uchaf, y chwarter isaf a'r rhyngchwarter mewn set o ddata arwahanol a'u defnyddio i ddisgrifio set ddata ❖ • defnyddio diagram gwasgariad i ddarogan data ar sail llinell ffit orau a ddyfelir â'r llygad ❖ • deall effeithiau dyfalu data ar sail data eraill a llenwi manylion coll ar sail data eraill ar ddibynadwyedd data ❖ • canfod y cymedr, canolrif, modd ac ystod ar sail tablau amledd wedi'u grwpio ac esbonio pam mai amcangyfrif ydyw ❖	• nodi a phrofi damcaniaethau, gan roi ystyriaeth i gyfyngiadau'r data ❖ • ystyried effaith maint y sampl a ffactorau eraill ar ddibynadwyedd y casgliadau ❖ • samplu'n systemataidd ❖ • llunio a dehongli graffiau a diagramau (gan gynnwys siartiau cylch) i gyflwyno data arwahanol neu ddi-dor, gyda'r dysgwr yn dewis y graddfa mwyaf briodol gan gynnwys cromliniau amledd cronus ❖ • defnyddio diagram gwasgariad i ddarogan data ar sail llinell ffit orau sy'n mynd drwy'r cymedr ❖ • defnyddio cromlin amledd cronus i amcangyfrif canolrif, chwarteri ac ystod rhyngchwarter ❖ • defnyddio'r ystod rhyngchwarter i gymharu tebygolrwydd gwahanol ❖ • cymharu setiau data a pha mor aml mae elfennau penodol yn ymddangos, gan ddefnyddio dulliau priodol, gan gynnwys y rheini sy'n disgrifio tuedd ganolog, patrwm gwasgariad data, cydberthyniad ❖ • adnabod a defnyddio'r data mwyaf priodol i gymharu tebygolrwydd gwahanol ❖	• gweithio gyda thechnegau samplu ar sail haenau ❖ • diffinio hap-sampl ❖ • llunio a dehongli graffiau a diagramau (gan gynnwys siartiau cylch) i gyflwyno data arwahanol neu ddi-dor, gyda'r dysgwr yn dewis y graddfa mwyaf briodol gan gynnwys histogramau sy'n delio â lled dosbarthiadau sy'n anhafal ❖ • cymharu cyfresi data a'u tebygolrwydd gwahanol, gan ddefnyddio dulliau priodol, gan gynnwys y rheini sy'n disgrifio tuedd ganolog a'r amrywiaeth o'i mewn, a chydberthyniad ❖ • adnabod a defnyddio'r data mwyaf priodol i gymharu tebygolrwydd gwahanol ❖

Llinynnau	Elfennau	Blwyddyn 10	Blwyddyn 11	Ymestyn
		Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Defnyddio sgiliau data	Tebygolrwydd	- gwybod mai 1 yw swm tebygolrwydd a defnyddio hyn i ganfod elfennau tebygolrwydd coll ar ffurf ffraciwn neu ddegol, gan gynnwys lle mae dwy elfen tebygolrwydd gyfartal ar goll ❖ - deall bod dibynadwyedd/sefydlogrwydd yn cynyddu po fwyaf y nifer o weithiau y rhoddir cynnig ar rywbeth ❖ - cymharu tebygolrwydd a amcangyfrifir ar sail canlyniadau arbrefol â thebygolrwydd damcaniaethol ❖ - adnabod pryd i lunio diagramau gofod sampl neu dablau dwy ffordd i ddatrys problem ❖ - defnyddio tabl dwy ffordd a diagram gofod sampl i gyfrifo tebygolrwydd digwyddiadau cyfansawdd syml ❖ - defnyddio tabl dwy ffordd i gyfrifo symiau syml yn ymwneud ag x ar sail y, e.e. <i>canfod y tebygolrwydd y bydd merch yn teithio ar fws</i> ❖ - amcangyfrif sawl gwaith y bydd rhywbeth yn llwyddo, lle mynegir y tebygolrwydd ar ffurf ffraciwn neu ddegol. ❖	- deall canlyniadau dibynnol ac annibynnol ❖ - defnyddio amledd cymharol i brofi tebygolrwydd penodol ❖ - cwblhau diagram canghennog ar gyfer dau neu ragor o ddigwyddiadau annibynnol ❖ - defnyddio diagramau canghennog i gyfrifo tebygolrwydd digwyddiadau cyfun. ❖	creu a defnyddio diagram canghennog ar gyfer dau neu fwy o ddigwyddiadau dibynnol. ❖